

Myrinia 25 (2) innehåll

- 81 Rödlistning av Europas mossor
Tomas Hallingbäck
- 83 Guldspärrmossa *Campylium stellatum* med ensidigt böjda blad
Niklas Lönnell
- 85 Mossornas Vänners höstexkursion till södra Värmland 2014
Martin Sandmark
- 91 Rapport från urpremiären för Mossornas dag
Staffan Nilsson
- 93 Ny litteratur
Linda Birkedal och Niklas Lönnell
- 103 Aktuella aktiviteter
- 104 Mossornas Vänners försäljning

Myrinia

Föreningen Mossornas Vänners tidskrift

Volym 25 - nr 2 - 2015

MYRINIA är Mossornas Vänner tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedomen bland mossintresserade, såväl amatörer som yrkesaktiva. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom nationella och regionala exkursioner och studiecirkel m.m.

Medlemskap i föreningen, inklusive MYRINIA, kostar 100 kr per år. Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr. Utländska medlemmar betalar 210 kr per år (varav 60 kr p.g.a. höga bankkostnader). Vid betalning från svenskt konto är avgiften för utländska medlemmar 150 kr.

Beloppet sätts in på plusgiro 13 37 88 - 0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Tag i så fall kontakt med någon i Mossornas Vänner styrelse (se nedan).

Om du har **ny adress**: hör av dig till kassören! (se nedan)

Ordförande: Niklas Lönnell, Dirigentvägen 171, 754 56 Uppsala, 070-574 57 96, niklas.lonnell@gmail.com

Vice ordförande: Lars Sjögren, Gunnar Wennerbergs väg 4, 44334 Lerum, 0302-18558, 070-5722436, lars.sjogren@tele2.se

Sekreterare: Olle Holst, Parternas gränd 69, 226 47 Lund, 046-120708, 070-521 27 07, Olle.Holst@comhem.se

Kassör: Göran Ljung, Lönaholma 3178A, 282 92 Västra Torup, 0451-521 74, goran_ljung@bredband.net

Exkursionssekr.: Fia Bengtsson, Luthagesesplanaden 91, 752 71 Uppsala, 070-2700807, fia.bengtsson@ebc.uu.se

Kursansvarig: Sara Asker, Hagagatan 3, 652 20 Karlstad, 070-824 26 11, tillsaranilsson@hotmail.com

Försäljningsansvarig: Tomas Hallingbäck, Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-34 35 12, thallingback@hotmail.com

Hemsidesansvarig: Daniel Udd, Västergrav Ramsgatan 18, 795 90 Rättvik, 073-802 93 68, danieludd@gmail.com

Myrinia - Föreningen Mossornas Vänner tidskrift

<http://www.sbf.c.se/MV>

ISSN 1102 - 4194, Upplaga: 240 exemplar

Ansvarig utgivare: Mossornas Vänner ordförande Niklas Lönnell

Omslagsbild: Härklomossa *Dichelyma capillaceum*. Foto: Niklas Lönnell.

Rödlistning av Europas mossor

TOMAS HALLINGBÄCK

Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, thallingback@hotmail.com

A new project aiming to produce a new bryophyte Red List for Europe started a few years ago. In 2015 a substantial progress was made in a partnership with the IUCN, obtaining LIFE funding. All European bryophyte species (c. 1800) will be assessed, and relevant data will be entered into the IUCN Species Information System database (SIS). The result will be found on the web (<http://www.iucnredlist.org/>), probably during 2018. For mainly northern European species, the author will be the assessor together with a number of regional contributors.

Ett av resultaten från den första konferensen om mossor och naturvård, som hölls i Uppsala 1990, var att en kommitté för bevarandet av Europas mossor bildades (ECCB, European Committee for Conservation of Bryophytes) - se mer detaljer i Hallingbäck (2003).

En av ECCB:s arbetsuppgifter var att göra en rödlista för Europa. Tack vare gott samarbete och en mindre summa pengar från WWF lyckades vi med den uppgiften och vår första europeiska rödlista för mossor såg dagens ljus år 1995 (ECCB 1995). Denna publikation har citerats flitigt i olika sammanhang och är slutsåld sedan flera år.

ECCB har under några år jobbat med en ny, mer genomarbetad, rödlista - ett arbete som involverar ett stort antal bryologer i många av Europas länder. Den som koordinerar arbetet är Nick Hodgetts en frilansande biolog i Skottland. Det var även Nick som höll i pennan när rödlistan 1995 gjordes. Problemet med stora och omfattande mer eller mindre ideella projekt är att få folk att lägga tid på detta. Därför har brist på pengar (till resor, logi och lön) gjort att arbetet gått långsamt.

Sedan något år tillbaka har IUCN sökt pengar från EU (LIFE+) för att göra europeiska rödlistor för olika organismgrupper. Jag har själv, år efter år, knuffat för att mossorna snarast skulle komma med i en sådan ansökan. Detta önskade jag bl.a. eftersom det tack vare ECCB, inte minst Nick Hodgetts, har tagits fram ett gott faktaunderlag.

Så år 2014, blev vi av IUCN valda att delta i en LIFE-ansökan (drygt en miljon Euro) med målet att skapa en ny rödlista för mossor. Denna ansökan beviljades lyckligtvis. Projektet är mycket stort och omfattar förutom mossor även ormbunkar, vedlevande skalbaggar, landlevande mollusker och träd. Från Sverige deltar jag och Irene Bisang. Vi kommer naturligtvis endast att vara inblandad i rödlistningen av mossor. Detta blir ändå ett mycket stort arbete eftersom vi kommer att bedöma ALLA Europas mossor, dvs drygt 1 800 arter!

Projektet löper under tre år och startades upp under en workshop i Paris 20-22 oktober 2015 där alla inblandade deltog. Vi fick en grundlig skolning i IUCN:s rödlistningssystem av experter från IUCN.

Vårt arbete är uppdelat i åtta geografiska regioner, där 1-2 s.k. assessors (bedömare) per region ansvarar för en delmängd av Europas arter. Jag blev tilldelad 305 arter med huvudsaklig utbredning i norra Europa och som jag tillsammans med andra experter (regional contributors) i norra Europa ska bedöma. Det är tanken att jag under våren ska bjuda in några som kan komplettera mig, t.ex. någon från Norge, Finland, Danmark och eventuellt Baltikum, till en regional workshop för norra Europa.

Med tanke på att internationella rödlistor ofta väger tyngre i naturvårdssammanhang än nationella (åtminstone i Sverige), blir detta arbete viktigt och resultatet kommer självklart att bli en milstolpe när listan presenteras år 2018. De som inte redan varit inne på IUCN:s rödlistehemsida rekommenderar jag en titt: <http://www.iucnredlist.org/>. Där finns redan drygt 100 arter mossor, de flesta dock utomeuropeiska.

En förstudie till vårt europeiska rödlistningsarbete finns i form av en checklista sammanställd av Nick Hodgetts. Denna kan laddas ner från: <http://eccbbryo.nhmus.hu/node/7>.

Referenser

- ECCB. 1995. Red Data Book of European Bryophytes. European Committee for the Conservation of Bryophytes. Trondheim. 291 pp.
 Hallingbäck, T. 2003. Vad händer med mossorna i den internationella naturvården? Myrinia 12 (4): 120.
 Hodgetts, N. G. 2015. Checklist and country status of European bryophytes - towards a new Red List for Europe. Irish Wildlife Manuals 84. National Parks and Wildlife Service, Departement of Arts, Heritage and the Gaeltacht, Ireland. <http://eccbbryo.nhmus.hu/node/7>

Guldspärrmossa *Campyllum stellatum* med ensidigt böjda blad

NIKLAS LÖNNELL

Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

The occurrence of populations of Campyllum stellatum with falcate leaves is discussed.

Under en exkursion med expertkommittén för mossor i trakterna av Transtrand i Dalarna träffade vi på en pleurokarp mossa i kanten av ett rikare myrparti som vid första anblick orsakade visst bryderi. De ensidigt böjda bladen gjorde att arter inom släktena *Drepanocladus*, *Sanionia*, *Sarmentypnum*, *Scorpidium* och *Warnstorfia* övervägdes. Artens allmänna utseende stämde dock inte

Guldspärrmossa *Campyllum stellatum* med ensidigt böjda blad. Dagdroppar var rikligt utfällda på spetsarna av bladen, vilket kan ses i den nedre delen av bilden. Foto: Niklas Lönnell.

med någon art inom dessa släkten. Habituskänslan och det faktum att den saknade lång enkel nerv antydde att det kunde vara en guld-

spärrmossa *Campylium stellatum*. Denna art brukar dock ha allsidigt utspärrade blad. Väl hemma kunde det konstateras att det t.ex. i den nyss utkomna Nationalnyckelvolymen som behandlar pleurokarperna står "Stambladen är, från en upprätt eller svagt utåtriktad bas, utspärrade eller (ytterst sällan) ensidigt böjda i delar av skotten" (Hedenäs 2014). I Smith (2004) står det också "rarely falcate" medan jag inte kan se att det nämns i Nyholm (1965).

Det är fascinerande med den variation som finns hos mossors gametofyter, inducerad av genetiska faktorer eller växtplatsfaktorer. Ett exempel är de "grottformer", d.v.s. klena skott, av många arter man kan hitta när en art har växt långt inne i en skreva eller under ett överhäng. I detta fall skulle det kunna vara genetiskt styrt då denna form förekom spridd och såg liknande ut överallt. Från det att man har sett en art första gången till att man kan känna igen den i alla dess skepnader är det en lång väg.

Är det fler som har iakttagit denna form av *Campylium stellatum* får ni gärna höra av er till mig.

Referenser

- Hedenäs, L. 2014. *Campylium stellatum* guldspärrmossa s. 97. I: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. [AJ 37-57], Bladmossor: skirmossor-baronmossor : Bryophyta: *Hookeria-Anomodon*. Uppsala, Artdatabanken, SLU, Uppsala
- Nyholm, E. 1965. Illustrated moss flora of Fennoscandia. 2, Musci. Fasc. 5. Swedish natural science research council, Lund.
- Smith, A. J. E. 2004. The moss flora of Britain and Ireland. Cambridge University Press, Cambridge.

Mossornas Vänners höstexcursion till södra Värmland 11-12 oktober 2014

MARTIN SANDMARK

Lunserudsvägen 12A, 663 31 Skoghall, landskapsvard@hotmail.se

The autumn excursion of 2014 went to the province of Värmland. Mostly sites connected to water was visited, like the shores of lake Vänern and surroundings of the river Klarälven. Among interesting records were Campyliadelphus elodes, Myrinia pulvinata, Callicladium haldanianum and Dichelyma capillaceum.

Årets höstexcursion var förlagd till områden i södra Värmland, närmare bestämt i trakterna runt Karlstad. Höstexcursionen skulle besöka några lokaler med koppling till vatten, dels rinnande vattendrag men även några nedslag längs Vänerns stränder. Några lokaler hade tidigare inventerats av Tomas Hallingbäck under tidigt 80-tal och några mer sentida av bland annat Henrik Weibull. Dessa lokaler skulle nu återbesökas i hopp om fina återfynd. Elva personer anslöt under fredagskvällen och inkvarterades i Värmlands gamla regemente som numera består av bland annat ett vandrarhem.

Lördagen den 11:e

En tidig start på lördagen var bestämd och kursen sattes österut, mot naturreservatet Getgars udde. Getgars udde är en udde som sticker ut i Vänern och består av naturskog på hällmark men även fuktigare skog med rikare inslag av lövträd. Ut mot vattnet består strandlinjen av klippor som störtar ned i sjön med inslag av fickor med klapperstensfält. Här påverkas strandzonen av Vänerns vatten och har tydlig påverkan från naturens element då det är fri horisont mot söder. Berggrunden utmed strandlinjen har inslag av ädlare bergarter och här fokuserades gruppens sök. Tomas Hallingbäcks inventering från början av 80-talet hade resulterat i fina fynd som exempelvis kalkkuddmossa *Gymnostomum aeruginosum* och skör kalkmossa *Tortella fragilis*.

Figur 1. Mosstudier på klipporna vid Vänerkusten. Foto: Martin Sandmark.

I strålände morgonsol begav sig gruppen ut mot udden och i den något fuktigare lövskogen noterades t.ex. grön sköldmossa *Buxbaumia viridis*, kärrskapania *Scapania paludicola*, stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* och den vackra vågiga sidenmossan *Plagiothecium undulatum*. Färden gick vidare västerut mot uddens bergiga och blockiga kust (figur 1 och 2). Efter en stunds letande bland skrevor och block kunde Richard Åkesson finna kalkuddmossa *Gymnostomum aeruginosum* växande i en zon där störningen från Vänerns vågor höll klippan ren från vedartad vegetation. Andra fynd värda att notera är kärrspärrmossa *Campyliadelphus elodes* och lundkrypmossa *Hygroamblystegium varium* var. *varium*.

Efter intagen mat gick färden mot Karlstad och miljöer vid Klarälven. Lokalen som besöktes var det kommunala reservatet Rustads strandskog. Här växer en fuktig gammal lövskog (främst gråal) som påverkas av Klarälvens höga flöden. Lokalen bjuder på värdefulla geologiska älvvallar, rikt med död ved och ären växtplats för den ovanliga busken daggyvide *Salix daphnoides*. Området ligger nära parkeringen, så efter en kort stund gjordes dagens första fynd av svämmossa *Myrinia pulvinata* växande på blottade rotdelar i nära anslutning till

Figur 2. Sara Asker, Andreas Stansvik, Roland Engstrand, Bo Karlsson och Richard Åkesson på strandklipporna vid Väneren. Foto: Martin Sandmark.

Figur 3. Svämmossa *Myrinia pulvinata* växte på flera ställen på trädbaser och trädrötter vid älven. Dock fanns även *Leskea polycarpa*, så det gällde att titta ordentligt. Foto: Niklas Lönnell.

Figur 4. Svämmossa *Myrinia pulvinata*. Foto: Niklas Lönnell.

vattenlinjen (figur 3 och 4). Flera observationer kunde göras utmed strandlinjen på blottade rötter. Vidare eftersöktes och återfanns, efter viss möda, haldanenmossa *Callicladium haldanianum* (figur 5).

Ett sista exkursionsobjekt för dagen blev Grundviken, som ligger 1 mil väster om Karlstad. Här sker ganska omfattande exploatering gällande både boende och handel. Området har tidigare varit skyddat p.g.a. en stor ammunitionsfabriks verksamhet. Här återfinns grunda vikar som övergår i vassbälten och olika typer av svämskog, bland annat den för Väneren relativt vanliga naturtypen klubbalkärr. Gruppen sökte genom stranden, alkärren och vidare längs med grusvägar. Utmed stranden växte krusulota *Ulota crispa* och stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*. Området visade sig ha en ganska allmän mossflora och dagen avrundades och vi begav oss hemåt. Kvällens middag avnjöts på Karlstads mysiga Bishop arms med trevliga samtal.

Söndagen den 12:e

Vädermässigt var söndagen lördagens motsats. Strilande regn och blåst. Vi startade dagen med ett första besök vid Hammarö sydspets, någon mil rakt söder om Karlstad. Området är en udde som sticker ut i Väneren

Figur 5. Haldanenmossa *Callicladium haldanianum*. Foto: Niklas Lönnell.

och som vid högt vattenstånd bildar en ö. Här finns vissa inslag av grönsten och grusiga flacka stränder. Vi följde här Tomas Hallingbäckes fotspår i hopp om återfynd. Ute på sydspetsen ligger en fågelstation där vi genast sökte skydd för väder och vind. Vi konstaterade att den allt hårdare regleringen av Väneren resulterat i en kraftigt igenväxt miljö. Stigen intill spången ut till sydspetsen var fortfarande, p.g.a. slitage, blottlagd. Här observerades flera små mossarter, bland annat en möjlig storsporsmossa *Archidium alternifolium* (utan kapslar) och spärrkrokmossa *Drepanocladus polygamus*. Vidare kunde konstateras att det skär med grönsten, rakt väster om fågelstationen, som Hallingbäck pekat ut som intressant i sin inventering på 80-talet, numera var helt igenväxt. En idogt arbetande Rickard Åkesson hittade något som skulle kunna vara sjöbryum *Bryum knowltonii*. Arten är känd från södra Väneren, vid den artrika Ryrhalvön, men är tämligen sällsynt i Sverige. Detta kan möjligen bero på svårigheten att upptäcka och artbestämma den. Det behövs kapslar för säker bestämning.

Exkursionen gjorde en avstickare till Kajutbacken, ett biotopskydd strax norr om Karlstad. Här rinner en källa fram i en omgivande granskog av högre ålder. Här kunde vi studera en ganska väl utvecklad vitmossematta, med bl. a. granvitmossa *Sphagnum girgensohnii*.

Dagen avslutade vi med ett gå i Gustaf Frödings fotspår, vid Alsters herrgård. Huruvida Fröding ägnade några djupare studier åt mossans ädla värld är okänt, men en sak vet vi: att miljön runt herrgården hyser intressanta mosslokaler. Här växer äldre ädellöv och nedanför gården ringlar sig Alsterån fram och mynnar ut i Vänern. Siktet var inställt på att återfinna hårklomossa *Dichelyma capillaceum* som har en känd förekomst i Alsterån. Men innan vi nådde Alsteråns meandringar kunde vi på ädelträden notera stor hättmossa *Orthotrichum lyellii*, hjälmfrullania *Frullania dilatata*, karaktärsarten allémossa *Leucodon sciuroides* och den allestädes närvarande, vackra cypressflåtan *Hypnum cupressiforme* som gör varje mossvän berörd på sitt lilla sätt.

När vi träcklat oss genom parkmiljön var det dags att söka efter hårklomossa. Det visade sig inte vara helt lätt att söka då Alsteråns slänter var branta och hala. Vi sökte av stranden och till slut kunde vi observera några vackra exemplar på några blottlagda klubbalsrötter (se omslaget).

Därmed var höstens mossexkursion slut och var och en åkte hem till sig. Sammantaget fick vi under helgen besöka några typiska vattenmiljöer för södra Värmland, dels de stora älvarnas miljöer, dels några av Vänerns typiska strandmiljöer. Man kan notera att regleringar av sjöar och vattendrag påverkar vår natur negativt på många sätt, framförallt för de till vattenfluktuation nischade arterna. Ur naturvårdssynpunkt är det onekligen en viktig fråga och en stor utmaning hur dessa livsmiljöer ska behållas och bevaras för framtiden.

Rapport från urpremiären för Mossornas dag

STAFFAN NILSSON

Vintergatan 7C, 224 57 LUND, Staffan.u.nilsson@gmail.com

Mossornas dag (The day of the bryophytes) was arranged for the first time. The site was the national park Skärälid, where people had the opportunity to learn about bryophytes, look at them in microscopes and attend a guided bryophyte-tour in the park.

Vi har De vilda blommornas dag i juni, Insekternas dag i augusti och Svampens dag i september, så varför ska då inte mossorna också få ha sin egen dag? Någon rättvisa måste det ju få finnas i denna värld. Följaktligen gjorde Lunds Botaniska Förening slag i saken söndagen den 18 oktober, då vi höll hov i mossparadiset Skärälid. Vi "annekterade" ett rum inne på Naturum Söderåsen där vi till allmän beskådan lassade upp allehanda vanliga mossor, nogsamt plockade på behörigt avstånd från allt vad nationalparker heter. Det av en florist tillverkade moss-hjärtat av blåmossa *Leucobryum glaucum* fick vara med, illustrerande

successionen av andra mossor som börjat vandra in. Ljuskroskop och stereoluppar fanns också på plats. Naturumsbesökarna kom viligt fram och beundrade de insläpade mossorna. Det var upplyftande hur pass höga mosskunskaper som faktiskt fanns hos den naturintresserade allmänhet som kom förbi; än hade det varit på vitmossexkursion i dagarna och än var det skogskunniga besökare som var bekanta med de vanliga skogsarterna. Fram på dagen kom allt fler barnfamiljer förbi, och det var populärt såväl att få klämma vatten ur vitmossorna som att se torr takmossa *Syntrichia ruralis* förvandlas genom en lätt dusch med sprejflaskan. Många fick säkerligen också sin första bekantskap med den nya dimension som möjliggörs av mikroskopen.

Naturligtvis kunde vi inte besöka Skärälid utan att också bege oss ut i markerna. Vädret kunde inte ha varit mycket bättre; efter den senaste tidens regn var alla mossor härligt blöta och mårde som mossor gör när de mår som allra bäst. I ravinen hölls naturligtvis mycket fukt kvar och skogen gav nästan en känsla av regnskog. Vandringar erbjöds för såväl nybörjare som mer erfarna. De senare fick sitt lystmäte tillfredsställt av skirmossa *Hookeria lucens* vid Skärån, purpurmylia *Mylia taylorii* i rasbranterna, grov fjädermossa *Neckera crispa* på bok, samt mycket annat. För den majoritet som ännu inte kommit lika långt på sin resa in i mossornas värld räckte det gott och väl med det överflöd av arter som stod att finna längs vandrigen i de närmaste omgivningarna. Rasbranternas lurviga grå raggmossor *Racomitrium lanuginosum*, den plymlika rävsvansmossan *Thamnobryum alopecurum* invid ån och bokskogens många grova mattbildare väckte förundran. Allt självfallet kryddat med intrikata detaljer om mossornas sexliv. Deltagarna var på hugget och hade inte minst många intressanta frågor om hur mossorna påverkas av vattenkvalitet och luftföroreningar. De lyckades också peka på och undra över mindre spektakulära mossor liksom blåsfliksmossa *Lejeunea cavifolia*, som exkursionsledaren annars hade tänkt låta passera obemärkta.

Sammantaget blev arrangemanget lyckat och förhoppningen är att detta ska leva vidare. För Mossornas dag 2016 är datum redan satt till 16 oktober. Riktigt roligt hade det varit om det även kunde få större spridning i landet, det hade gjort mycket gott för spridandet av kunskapen om mossorna.

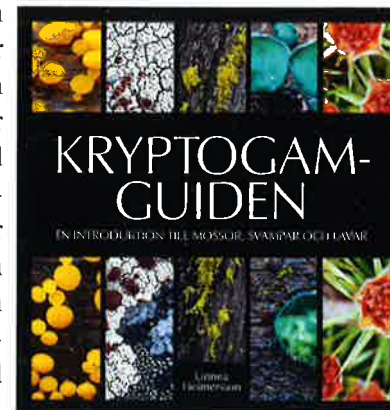
Ny litteratur

Tre böcker recenseras i detta numret av Myrinia: Kryptogamguiden från Fältbiologerna, Norges torvmoser (norskt praktverk om vitmossor) samt pleurokarpdelen av Nationalnyckeln.

Helmersson, L. 2015. Kryptogamguiden – en introduktion till mossor, svampar & lavar. Fältbiologerna förlag. 242 sidor. SEK 260 hos Fältbiologerna förlag (medlemspris SEK 150).

Kryptogamguiden inleds med en överblick över vad kryptogamer är och varför det är intressant och relevant att studera svampar, lavar och mossor. Deras släktskap med varandra och med andra organismer behandlas, och författaren gör en genomgång av hur kunskapen på området utvecklats sedan Linné. Därefter kommer det efterlängttade kapitlet om mossor, med beskrivningar av deras livscykel och ekologi samt hur deras förutsättningar i det svenska landskapet påverkas av klimatförändringar, jord- och skogsbruk. Hur man studerar mossor behandlas också, liksom hur vi människor använt mossor genom tiderna. Svampar och lavar behandlas på liknande sätt i följande två kapitel. Det avslutande kapitlet består av fina akvareller över olika biotoper där man kan hitta kryptogamer. Akvarellerna visar både landskapet och vilka vanliga arter som kan hittas där.

Målgruppen för den här boken är enligt baksidestexten den som är nyfiken på kryptogamer. Nyfiken på mossor kan man vara både som nybörjare och om man är bryolog sedan många år tillbaka. Den här boken har verkligen något att ge båda grupperna, även om en del resonemang kan vara tämligen invecklade för den som inte har några tidigare kunskaper, särskilt i systematikdelen. Den som befärar att beskrivningarna i boken ska vara så förenklade att det blir fel kan hitta några mindre missar, men för det mesta är texten både pedagogisk och

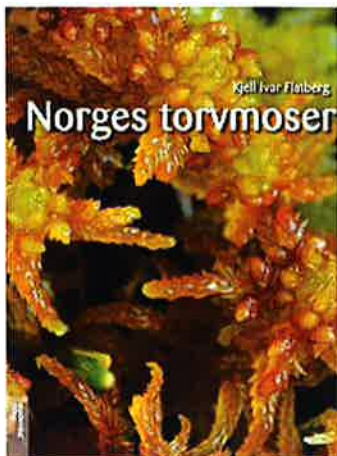
korrekt. Jag själv blev i mosskapitlet särskilt imponerad av bildtexterna, som utgör ett spännande galleri över olika mossor. Kryptogamguiden är en vacker bok som det är väl värt att upplåta två centimeter av bokhyllan åt.

LINDA BIRKEDAL

linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se

--- * * * ---

Flatberg, K.I. 2013. Norges torvmoser. Akademika forlag, Trondheim.

Vitmossorna *Sphagnum* spp. kan orsaka vissa bryderier vid artbestämning men är ju vegetationsbildare och en av de viktigaste torvbildarna (därav namnet torvmoser på norska). Den bestämningslitteratur som har funnits tillgänglig är bl.a. "Vitmosor i Norden" utgiven i flera upplagor från 1986 (Mossornas Vänner 1986,1989,1993,1995,2010) och den finska "The Intricate Beauty of *Sphagnum* Mosses" (Laine m.fl. 2011). Gemensamt för dessa två är att mycket av illustrationerna är på celler och andra

mikroskopiska karaktärer. Det har också tidigare funnits en illustrerad norsk nyckel till vitmossorna (Flatberg 2002).

I *Norges torvmoser*, ett nytt praktverk av Nordens ledande vitmoss-expert Kjell Ivar Flatberg, har en bred och inkluderande definition av Norges vitmossarter använts och snarast så behandlas alla Europas arter. Varje art beskrivs på ett uppslag med fotografier rakt uppifrån, skott från sidan, grenblad och stamblad samt en text om utseende och hur arterna växer. Dessutom finns en utbredningskarta för arten i Norge, några diagram som illustrerar artens habitat (ombrotrof-kalkrik och tuvväxande-lösbotten) och bioklimatiska zoner och sektioner (borealnemoral zon-arktisk polarökenzon och starkt oceanisk-starkt kontinental). Det hade varit bra om definitionerna av förkortningarna

i det senare hade upprepats på sidan 123 där diagrammen beskrivs så att man hade fått en snabb redogörelse för detta på samma ställe som diagrammen behandlas eller ännu hellre skrivits ut på varje sida - det finns ju gott om utrymme på dessa sidor. Det gäller att komma ihåg att det både finns sidnummer och planschnummer när man slår i registret. Mycket lovvärt är att nästan hälften av texten utgörs av en redogörelse av karaktärer mot förväxlingsarter. Flera färgfoton finns på skott på varje art så att variationen illustreras på ett bra sätt. Inte minst är det intressant att se bilderna från Svalbard där arterna ofta får ett helt annat utseende. Detta kan vara bra att ha i minnet när man försöker studera vitmosor i fjällen. Fokus är på fältbestämning så framför allt makroskopiska karaktärer tas upp. Storleken (50×33 cm) gör dock att boken knappast går ned i fickan. Man kan bestämma arterna med en huvudnyckel till undersläktena och sedan nycklar ned till art. Dessutom finns fylliga inledningskapitel med information om allt ifrån vitmossornas morfologi och ekologi till hur vitmosor har använts och de många andra organismer som har vitmosor som sitt hem. Boken är mycket vacker och kan fungera som inspiration för nybörjaren och uppslagsbok såväl som bestämningshjälp för de mer inbitna vitmoss-rävarna. Den har sin självklara plats i varje bryologs bokhylla och kan underlätta för oss alla att känna igen vitmosor i fält samt ge mycket information om denna grupp. Bland annat så blir jag varse att arten *Sphagnum venustum* har hittats nära Trondheimsfjorden så det är nog en art att ha i minnet och hålla utkik efter även i Sverige.

NIKLAS LÖNNELL

niklas.lonnell@gmail.com

Referenser

- Flatberg, K.I. 2002. The Norwegian Sphagna: a field colour guide. NTNU Vitenskapsmuseet Rapport Botanisk Serie, 2002:1. (<http://ntnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A123377&dswid=-9507>)
- Laine, J., Harju, P., Timonen, T., Laine, A., Tuittila, E.-S., Minkkinen, K. & Vasander, H. 2011: The intricate beauty of *Sphagnum* Mosses – A Finnish Guide to Identification (Second edition). University of Helsinki Department of Forest Sciences Publication 2: 1-191.
- Mossornas Vänner 1986,1989,1993,1995,2010. Vitmosor i Norden. Upplaga 1-5. Mossornas Vänner.

Hedenäs, L., Reisborg, C. & Hallingbäck, T. 2014. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Skirmossor-baronmossor. Bryophyta : *Hookeria-Anomodon*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Det tredje bandet av Nationalnyckeln som behandlar de egentliga bladmosorna innehåller de pleurokarpa bladmosorna. Senast samtliga svenska arter behandlades så heltäckande var av Elsa Nyholm på 1960-talet och då var det på engelska. Förutom att namnen har ändrats till mycket stor del har det skett många taxonomiska ändringar också, inte bara mot "Illustrated Moss Flora of Fennoscandia" (Nyholm 1960-1965) utan även mot den svenskspråkiga "Mossor - En fält-

handbok" (Hallingbäck & Holmåsén 1985). Även jämfört med den senaste checklistan har en del namnändringar skett; t.ex. har släktet *Pseudocalliergon* försvunnit och dessa arter återfinns nu i *Drepanocladus*. Flera arter har tillkommit och beskrivs nu för första gången på svenska, t.ex. i släkten som *Sciuro-hypnum* och *Hypnum*. I andra släkten har antalet arter minskat, som i *Hygroamblystegium* där tre/fyra arter har slagits ihop till en eller *Brachythecium ryanii* och *B. campestre* som nu bara är en art. Se vidare tabell, nedan, med jämförelser mellan de olika verken.

Volymen inleds med en nyckel till släkten, vilket underlättar för nybörjaren. Sedan kommer släktes- och artbeskrivningarna i systematisk ordning med nycklar ned till art. För varje art beskrivs kännetecken och kort om levnadssätt och utbredning samt vetenskapligt namn och synonymer. För vissa arter blir utmaningen för den som ska förmedla kunskap om mossor uppenbar, när t.o.m. de svenska synonymerna kan uppgå till fyra stycken. Synonymerna återfinns emellertid i registret, vilket borde underlätta för den intresserade att hitta rätt art även om denne är van vid äldre nomenklatur. Upplägget

känns igen från de tidigare volymerna i serien. Det har dock skett några mindre modifikationer. Ingressen, etymologierna och den engelska sammanfattningen är t.ex. borttagna. Nycklarna är dock fortfarande tvåspråkiga. Detta är tur då verket kommer att vara eftertraktat långt utanför Sveriges gränser p.g.a. de vackra illustrationerna och texter av en världsauktoritet på området. Detta kanske mildrar domen från de engelskspråkiga som inte för så länge sedan ondgjorde sig på Bryonet för att det publicerades så vackra bestämningsböcker på små nationsspråk (d. v. s. inte engelska). Utbredningskartorna, som i tidigare volymer omfattade hela Norden, omfattar tyvärr endast Sverige. Ett tips för den som är nyfiken på vad en art har för utbredning på andra sidan av vår västra riksgrens är att gå till den norska karttjänsten Artskart (<http://artskart.artsdatabanken.no/FaneArtSok.aspx>).

Det stora antalet färgfotografier kan både fungera som information och inspiration. Det finns ett fotografi av ett blad från varje art och habitusbilder och/eller bilder av ett skott finns för de flesta. Det sista är ett nytt grepp som fungerar mycket bra och ger annan information och en del mycket vackra bilder. Det är ju notoriskt svårt att ta en bild av en mossa som gör att man känner igen mossan oavsett hur den har växt. Skottbilder skulle ju kunna vara en väg att få jämförbara illustrationer och skulle med fördel kunna ha använts mer. Habitusbilder i fält har dock den fördelen att det i bästa fall kan ge en sökbild för vad man ska hålla utkik efter när man ska leta efter arten.

Att förväxlingsarter nämns sist under kännetecken är utmärkt. Detta är ett av de avsnitt som jag oftast läser i en arttext. Det hade dock underlättat, och besparat läsaren mycket bläddrande, om man hade upprepat skiljekaraktärerna mot närstående arter på varje art istället för att hänvisa till arttexten för en annan art eller till nyckeln. Att inte inkludera övriga nordiska arter är ju förstärkt för ett verk som ska skildra den svenska floran, men fallet är ju att många arter som förekommer i Norge säkerligen kan hittas i Sverige. I ljuset av detta hade det varit utmärkt om dessa arter hade figurerat i nyckeln eller åtminstone nämnts under en närstående art.

Denna bok kommer att underlätta bestämningen i en grupp som inte alltid är helt lätt att bemästra. Det finns dock utmaningar kvar, vilket avspeglas t.ex. i att i nyckeln till släkten går *Brachythecium*,

Rhynchostegium och *Sciuro-hypnum* ut som ett kollektiv men under släktena återfinns inte mycket ledning hur man skiljer släktena åt. Sammanfattningsvis är det ytterst efterlängtat att få en bestämningsbok som behandlar alla pleurokarpa arter som förekommer i landet, med den senaste nomenklaturen, skriven på svenska.

För att underlätta för den som framför allt använt "Mossor – en fälthandbok" så listas nedan några viktiga skillnader i namnsättning av arter som inkluderas i de två verken.

NIKLAS LÖNNELL
niklas.lonnell@gmail.com

Referenser

- Hallingbäck, T. & Holmåsén, I. 1985. Mossor - En fälthandbok. Andra upplagan. Interpublishing. Stockholm.
Nyholm, E. 1960-1965. Illustrated Moss Flora of Fennoscandia II. Fasc.4-5. Musci. Lund.

Pleurokarpa mossor som har ändrat sitt vetenskapliga namn mellan 1985 (Mossor) och 2014 (Nationalnyckeln)

Mossor - En fälthandbok

Amblystegiella confervoides
Amblystegiella jungermannioides
Amblystegiella subtilis
Amblystegium compactum
Amblystegium riparium
Amblystegium saxatile
Amblystegium varium
Brachythecium collinum
Brachythecium curtum
Brachythecium glaciale
Brachythecium groenlandicum
Brachythecium latifolium
Brachythecium plumosum
Brachythecium populeum
Brachythecium reflexum
Brachythecium starkei
Brachythecium trachypodium
Brachythecium velutinum
Bryhnia novae-angliae

Nationalnyckeln

Serpleskea confervoides
Platydictya jungermannioides
Pseudoamblystegium subtile
Conardia compacta
Leptodictyum riparium
Pseudocampylium radicale
Hygroamblystegium varium
Brachytheciastrum collinum
Sciuro-hypnum curtum
Sciuro-hypnum glaciale
Brachythecium coruscum
Sciuro-hypnum latifolium
Sciuro-hypnum plumosum
Sciuro-hypnum populeum
Sciuro-hypnum reflexum
Sciuro-hypnum starkii
Brachytheciastrum trachypodium
Brachytheciastrum velutinum
Bryhnia scabrada

Calliergon sarmentosum
Calliergon stramineum
Calliergon trifarium
Campylium calcareum
Campylium chrysophyllum
Campylium elodes
Campylium halleri
Campylium polygamum
Campylium sommerfeltii
Cirriphyllum cirrosum
Cirriphyllum tenuinerve
Cratoneuron commutata
Cratoneuron decipiens
Drepanocladus badius
Drepanocladus capillifolius
Drepanocladus exannulatus
Drepanocladus fluitans
Drepanocladus intermedius
Drepanocladus lapponicus
Drepanocladus pseudostramineus
Drepanocladus revolvens
Drepanocladus trichophyllum
Drepanocladus tundrae
Drepanocladus uncinatus
Drepanocladus vernicosus
Eurhynchium pulchellum
Eurhynchium hians
Eurhynchium pumilum
Eurhynchium schleicheri
Eurhynchium speciosum
Eurhynchium stokesii
Eurhynchium striatulum
Heterocladium papillosum
Homalia besseri
Homalothecium geheebii
Hylocomium pyrenaicum
Hylocomium umbratum
Hypnum lindbergii
Hypnum pratense
Isopterygium alpicola

Sarmentypnum sarmentosum
Straminergon stramineum
Drepanocladus trifarius
Campylophyllum calcareum
Campyliadelphus chrysophyllus
Campyliadelphus elodes
Campylophyllum halleri
Drepanocladus polygamus
Campylophyllum sommerfeltii
Brachythecium cirrosum
Brachythecium tommasinii
Palustriella commutata
Palustriella decipiens
Loeskypnum badium
Drepanocladus longifolius
Sarmentypnum exannulatum
Warnstorfia fluitans
Scorpidium cossonii
Hamatocaulis lapponicus
Warnstorfia pseudostraminea
Scorpidium revolvens
Sarmentypnum trichophyllum
Sarmentypnum tundrae
Sanionia uncinata
Hamatocaulis vernicosus
Eurhynchiastrum pulchellum
Oxyrrhynchium hians
Microeurhynchium pumilum
Oxyrrhynchium schleicheri
Oxyrrhynchium speciosum
Kindbergia praelonga
Plasteurhynchium striatulum
Pseudoleskeella papillosa
Neckera besseri
Brachythecium geheebii
Hylocomiastrum pyrenaicum
Hylocomiastrum umbratum
Calliergonella lindbergii
Breidleria pratensis
Isopterygiopsis alpicola

<i>Isopterygium elegans</i>	<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>
<i>Isopterygium pulchellum</i>	<i>Isopterygiopsis pulchella</i>
<i>Isothecium myurum</i>	<i>Isothecium alopecuroides</i>
<i>Lescurea plicata</i>	<i>Ptychodium plicatum</i>
<i>Pterogonium gracile</i>	<i>Nogopterium gracile</i>
<i>Rhynchostegiella teesdalei</i>	<i>Rhynchostegiella teneriffae</i>
<i>Scleropodium purum</i>	<i>Pseudoscleropodium purum</i>
<i>Scorpidium turgescens</i>	<i>Drepanocladus turgescens</i>

Pleurokarpa mossor som har ändrat sitt svenska namn mellan 1985 (Mossor) och 2014 (Nationalnyckeln)

<u>Mossor</u>	<u>Nationalnyckeln</u>	<u>Aktuellt vetenskapligt namn</u>
bäcksprötmossa	bäcknäbbmossa	<i>Rhynchostegium riparioides</i>
bågmossa	styv bågmossa	<i>Lescurea radicata</i>
bergklomossa	cypressfläta	<i>Hypnum cupressiforme</i>
Bryhns gräsmossa	brynia	<i>Bryhnia scabrida</i>
falsk väggmossa	briljantmossa	<i>Entodon concinnus</i>
fjädermossa	platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>
gräsmossa	stor gräsmossa	<i>Brachythecium rutabulum</i>
grov källklomossa	kamtuffmossa	<i>Palustriella commutata</i>
guldlocksmossor	lockmossor	<i>Homalothecium</i>
guldmossa	ruggmossa	<i>Rhytidium rugosum</i>
hakmossa	gråhakmossa	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
haldenmossa	haldanenmossa	<i>Callicladium haldanianum</i>
jord-sprötmossor	sprötmossor	<i>Eurhynchium</i>
kalkbackmossa	kalklockmossa	<i>Homalothecium lutescens</i>
kalkraggmossa	grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>
kalkraggmossor	baronmossor	<i>Anomodon</i>
källklomossa	källtuffmossa	<i>Cratoneuron filicinum</i>
kärrklomossa	korvskorpionmossa	<i>Scorpidium scorpioides</i>
kranshakmossa	kransmossa	<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>
krokmosa	cirkelmossa	<i>Sanionia uncinata</i>
krypmossa	späd krypmossa	<i>Amblystegium serpens</i>
liten råttsvansmossa	musssvansmossa	<i>Isothecium myosuroides</i>
mångfrukting	mångfruktsmossa	<i>Cryphaea heteromalla</i>
näckmossa	stor näckmossa	<i>Fontinalis antipyretica</i>
pisksnärtmossa	piskbaronmossa	<i>Anomodon attenuatus</i>
praktkrokmosa	röd skorpionmossa	<i>Scorpidium revolvens</i>

sidenmossa	skogssidenmossa	<i>Plagiothecium denticulatum</i>
skedmossa	kärskedmossa	<i>Calliergon cordifolium</i>
skuggklippmossa	skuggtrasselmossa	<i>Heterocladium heteropterum</i>
skuggthujamossa	skuggtujamossa	<i>Thuidium delicatulum</i>
späd allémossa	spetsig dvärgbågmossa	<i>Pseudoleskeella nervosa</i>
späd sidenmossa	platt skimmermossa	<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>
spärrsidenmossor	spretmossor	<i>Herzogiella</i>
sten-sprötmossor	näbbmossor	<i>Rhynchostegium</i>
stor thujamossa	stor tujamossa	<i>Thuidium tamariscinum</i>
stubbssidenmossa	stubbsspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>
thujamossor	tujamossor	<i>Thuidium</i>
vävmossa	repmossa	<i>Pterigynandrum filiforme</i>

Några pleurokarpa mossor som inte kunde nycklas ut i Mossor men finns beskrivna i Nationalnyckeln

Campylium laxifolium
Campylium longicuspis
Campylium protensum
Dichelyma dichelymoides
Drepanocladus angustifolius
Drepanocladus sendtneri - inkluderades i *Drepanocladus aduncus*
Drepanocladus sordidus - inkl. i *Drepanocladus aduncus* (*D. tenuinerve*)
Heterocladium flaccidum
Hygrohypnum subeugyrium
Hypnum holmenii
Hypnum resupinatum
Orthothecium lapponicum
Palustriella falcata
Pseudoleskeella rupestris
Sanionia nivalis
Sanionia orthothecioides
Sarmentypnum procerum
Sciuro-hypnum tromsoense
Scorpidium cossonii - inkluderades i *Drepanocladus revolvens* (= *Scorpidium revolvens*) under namnet *Drepanocladus intermedius*
Thamnobryum neckeroides
Thamnobryum subserratum

Några pleurokarpa mosstaxa som fanns med i nycklarna i Mossor men som har omtolkats eller slagits samman och inte finns behandlade på artnivå i Nationalnyckeln

Amblystegium fluviatile - inkluderas nu i Hygroamblystegium varium
 Amblystegium humile - inkluderas nu i Hygroamblystegium varium
 Amblystegium tenax - inkluderas nu i Hygroamblystegium varium
 Amblystegiella - återfinns nu i släktena Serpoleskea, Platydictya och Pseudoamblystegium

Brachythecium ryanii - inkluderas nu i Brachythecium campestre
 Isopterygium - återfinns nu i Isopterygiopsis och Pseudotaxiphyllum
 Plagiothecium ruthii - ses numera som en varietet av Plagiothecium denticulatum

Några pleurokarpa mossor som inte är funna i Sverige men i något av de övriga nordiska länderna

Brachythecium laetum
 Brachythecium rotaceum
 Cratoneuron curvicaule
 Drepanocladus arcticus
 Habrodon perpusillus
 Hageniella micans
 Heterocladium wulfsbergii
 Hyocomium armoricum
 Hypnum plicatulum
 Hypnum sauteri
 Hypnum subimponens
 Isopterygiopsis muelleriana
 Isothecium holtii
 Rhynchostegiella tenuicaulis
 Rhynchostegium alopecuroides
 Rhynchostegium arcticum
 Sciuro-hypnum flotowianum
 Scleropodium touretii
 Plagiothecium berggrenianum
 Plagiothecium svalbardense
 Pseudostereodon procerrimus
 Pylaisia selwynii

Aktuella aktiviteter

Här listar vi kommande händelser som kan vara av intresse för den mossintresserade. För eventuella förändringar hänvisar vi till respektive kontaktperson eller till Mossornas Vänners hemsida: <http://www.sbf.c.se/MV/>.

Mossornas Vänners vårexkursion 6-8 maj 2016

I vår blir det exkursion till Södermanland, där vi bl.a. kan besöka naturreservatet Eknäset med Bo Karlsson. Vi börjar kl 13 på fredagen och besöker då lokaler i närheten av boendet. Vi kommer att bo på Djupviks kursgård. Ring 0150 - 34 50 35 för att boka senast 1 april för att säkert få plats (<http://bjorkvik.org/index.pl/djupvikskursgard.se>), och hör gärna av dig till Fia Bengtsson och meddela att du kommer på telefon 0702 70 08 07 eller e-post fia.bengtsson@ebc.uu.se. Det finns möjlighet att få frukost, och även lunch och middag om fler än 10 stycken är intresserade av detta. Matlagningsmöjligheterna är mycket begränsade (kylskåp och mikrovågsugn finns). Mer information och exkursionsprogram kommer på hemsidan så småningom!

Kallelse till Mossornas Vänners årsmöte 2016

Årsmötet kommer att hållas lördagen 7 maj 2016 kl. 20:00 på vandrarhemmet Djupviks kursgård i Djupvik (Ungefärlig koordinat WGS84: 58.82529, 16.31737). Ta av på väg 55 som går mellan Norrköping och Katrineholm. På avfarten står det Djupvik. Avfarten ligger 20 km söder om Katrineholm och 40 km norr om Norrköping. (<http://bjorkvik.org/index.pl/djupvikskursgard.se>)

Mossornas Vänners försäljning

Mikroskopstillbehör

Objektglas standard (50 st./förp.) 50 kr
Objektglas med en fördjupning (5 st./förp.) 35 kr
Objektglas m. två fördjupningar (5 st./förp.) 50 kr
Täckglas - 18x18mm (100 st./förp.) 25 kr
Täckglas - 24x24mm (100 st./förp.) 50 kr
Täckglas - 24x32mm (100 st./förp.) 75 kr
Pincett med ytterst fin spets, rak 10,5 cm 175 kr
Pincett med ytterst fin spets, böjd 10,5 cm 200 kr

Lösnummer av Myrinia

Finns endast av vissa årgångar. Maila thallingback@hotmail.com och ange vilka nummer ni önskar, så får ni veta om just dessa finns kvar. Pris 15 kr/ex Gamla lösnummer av Mossornas vänners tidning (föregångaren till Myrinia) finns alla som pdf-filer och kan fås utan kostnad.

Övriga skrifter

Göteborgstraktens mossor (2008), 128 sidor, inkl. CD-skiva. 200 kr
Sotenäsets mossor (1998), Bergqvist & Blomgren, 80 sidor. 140 kr
Preliminary distribution maps of bryophytes in Northwestern Europe. Tre volymer, 50 kr per volym:
Vol. 1. Hepaticae and Anthocerotae (second ed.)
Vol. 2. Musci (A-I)
Vol. 3. Musci (J-Z)

Paketerbjudande

Göteborgstraktens mossor + Sotenäsets mossor = 300 kr
Göteborgstraktens mossor + Sotenäsets mossor + samtliga tre volymer av Preliminary distribution maps = 400 kr

Försäljningsvillkor

PORTO: För att förenkla hanteringen används ett enhetsporto på 45 kr per försändelse (upp till 2 kg).
Gör din beställning genom att sätta in rätt belopp på Mossornas Vänners plusgirokonto 13 37 88 - 0.
Om du har frågor om beställningen sänd dessa till Tomas Hallingbäck: thallingback@hotmail.com

GLÖM EJ att ange vad beställningen gäller och vart den skall skickas.

OBS: Till alla inbetalningar utanför Sverige tillkommer en extra kostnad på 100 kr, dels för att täcka de höga avgifterna för utlandsgirering, dels för det högre portot.

Myrinias redaktion

Linda Birkedal, Enningervägen 12, 243 31 Höör, 0413-23123,
linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se

Tomas Hallingbäck, Kårsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-3435 12,
thallingback@hotmail.com

Leif Appelgren, Storhaugveien 16A, 4014 Stavanger, Norge,
+47 90 72 69 98, leif.appelgren@gmail.com

Lars Gerre, Ejdergatan 2G, 416 68 Göteborg, 031-707 05 57,
larsgerre@yahoo.se

Instruktioner till författare

Eftersom du läser detta har du kanske funderat på att komma med ett bidrag till Myrinia. Roligt! Myrinia utges 2 gånger om året och publicerar alla möjliga typer av artiklar, notiser, kåserier m.m. så när det gäller formerna finns det inte så mycket begränsningar.

Skicka ditt alster per e-post, som en Word-fil eller i RTF-format, till den redaktör som står överst på denna sida. **Sänd bilder och figurer separat, dvs. ej monterade i textfilen.** Figurtexter skrivs separat, efter texten. Om du inte har tillgång till dator eller e-post är du självklart ändå välkommen att skriva i Myrinia (hör av dig till redaktionen).

Börja manuskriptet med titeln på artikeln, följt av författarens/författarnas namn, adress(er) och e-postadress(er). Sedan följer en kort sammanfattning på engelska (som vi kan skriva om du vill ha hjälp med det). I slutet på artikeln ska eventuell citerad litteratur samlas under rubriken "Referenser". Här ska endast finnas sådan litteratur som nämns i artikeln och omvänt. Undvik förkortningar. Exempel på hur referensema ska anges: Hallingbäck, T., Hedenäs, L. & Weibull, H. 2006. Ny checklista för Sveriges mossor. Svensk Botanisk Tidskrift 100: 96-148.

När mossor nämns anges det svenska namnet först, följt av vetenskapligt namn, utan komma och parenteser, t.ex. trindmossa *Myurella julacea*. Båda dessa upprepas vid varje tillfälle arten nämns. Undantag kan dock göras om en artikel handlar om en eller två arter då endast det ena namnet behöver användas efter den första gången. Namnen bör följa dem i checklistan 2006 (se ovan). För kärlväxter räcker det med det svenska namnet. Använd inga formateringar och andra finesser i ordbehandlingsprogrammet, förutom kursivering av vetenskapliga namn. Vi förbehåller oss rätten att publicera inkomna manus via internet.

Om det är något du undrar över är du välkommen att kontakta redaktionen.